

پژوهش های

ایران شناسی

پرسش و پاسخ

پیرامون پیشینه ی تاریخی فرهنگی تمدنی ایران

مجموعه مقالات وبگاه ایران شناسی

امام حسین^(ع) و ایران

www.iranologi.blogfa.com

IRANOLOGY11@GMAIL.COM

سال های

۱۳۸۶-۱۳۹۲

نوشته ی دکتر محمود رضا افتخارزاده

امام حسین^(ع) و ایران

اسلام ایرانی!

نگارش و نمایش نخست: آذر ۱۳۸۸ خورشیدی

پرسش :

درخواستی دارم از شما . درباره ی نمود و نماد فرهنگ و آیینهای آریایی / ایرانی باستان (مانند سوگ سیاوش!) در تشیع و نمادهای آن و در آیین های در پیوند با سوگ امام حسین و ماه محرم سخنان بسیاری گفته اند و ما نیز خوانده و شنیده ایم اگر می توانید و زمان بسنده دارید در این روزهای محرم و برگزاری آیینهای سوگ امام حسین، نوشتاری گسترده ، به ویژه درهمین زمینه بنگارید و در وبگاه خود بگذارید . بی گمان این کار سبب خواهد شد تا بسیاری از ایرانیان ایراندوست که به سبب دوستاری ایران ناآگاهانه به این کیش اسلام ایرانی (تشیع) می تازند(چه شیعه ه و چه هم میهنان میهن دوست سنی و دیگران) و ناخواسته آب به آسیاب دشمنان تاریخی ایران می ریزند به نادرستی داوری و کار و اندیشه و روش خویش آگاه شوند (خود من نیز پیش از آشنایی با شما با اینکه می دانستم تشیع ، اسلامی ایرانی شده است البته بسیار سطحی بود و چندان به ژرفای ایرانی بودن آن آگاه نبودم ناآگاهانه از سر مهر مام میهن به بیراهه می رفتم) . البته پیش از این نوشتاری ارزشمند با نام " تشیع پاسدار هویت ملی " نگاشته اید...."

پاسخ :

در کتاب «اسلام و ایران؛ مذهب و ملیت ایرانی» (چاپ ۱۳۷۷ تهران) که جلد دوم از مجموعه ی «ایران شناسی» است، در بخش «اسلام در ایران» نوشته ام:

«بی گمان آنچه به چهار سوی جهان راه گشود، طلایه ی اسلام تاریخی بود که از سقیفه آغاز شد. گویی جهان گشایی در سرشت سیاسی سقیفه نهفته بود! دستاویز این جهان گشایی بخشی از روایاتی بود که مبانی اسلام تاریخی را می ساخت ... اسلامی که به ایران آمد و ماندگار شد دارای سرگذشت و سرنوشت شگفتی است! شگفت تر از هر رویدادی دیگر که در تاریخ دیرپای ایران روی داده است. چرا که هیچ پدیده ای معنوی فرهنگی راه یافته از آن سوی مرزها به جز اسلام در این سرزمین این چنین ماندگار و سرنوشت ساز نشده است. رویدادی که فکر و فرهنگ و هویت و تاریخ ایران را دگرگون کرد و نسل نوینی را ساخت و سرانجام موضوع و محتوای روح ایرانی شد! حضور اسلام در ایران را باید درسه مرحله ی اساسی دید: ۱- اسلامی که ایرانی در دوره حیات رسول با آن آشنا شد! ۲- اسلامی که با اعراب به ایران آمد! ۳- و سرانجام اسلامی که پس از اعراب در ایران ماندگار شد!» (ص ۱۰۸)

آنگاه در فصل «اسلامی که در ایران ماندگار شد» نوشته ام:

«اسلامی که در ایران ماند، در گذر قرون و اعصار به تدریج، روایت ساده ی سامی و ویژگی های عربی خود را از دست داد و سرانجام با خلق و خوی ایرانی سازگار شد و سرشت و سرنوشت ایرانی را رقم زد و تا آنجا دگرگون شد که در پی هزاره ی نخست، به تعبیر رندانه ی سازنده ی "دساتیر": "چون هزار سال تازی، آیین را گذرد، چنان شود از جدایی ها که اگر به آیین گر نمایند ندانش!" اسلامی که در ایران ماندگار شد هر دو روایت خود را داشت؛ روایتی که با فاتحان به ایران آمد و اسلام برخاسته از سقیفه را تبلیغ می کرد و حداقل ده قرن بر ایران غلبه داشت. و روایتی که ریشه در نهضت اسلام داشت و راهبر و سخنگوی آن را علی و آل می دانست و ده قرن در اقلیت و محکومیت و ممنوعیت بود و سرانجام بر رقیب خویش غلبه کرد و سراسر ایران را فرا گرفت و رسمیت و حاکمیت یافت!» (ص ۱۲۰)

و در ادامه ی این فصل نوشته ام:

«... روایت تسنن، ظرفیت رویش و رشد همه ی تجلیات روح و صور خیال ایرانی را نداشت و نیافت و پاسخگوی نیازهای ذاتی جهان بینی ایرانی نبود ... و مشخصه های ملی فرهنگی ایرانی را نمی توانست بپذیرد. تحریم و تکفیر فلسفه و عرفان و موسیقی و شعر و درگیری خونبار تاریخی مشایخ

ایرانی شریعت با مشایخ ایرانی طریقت ، مبین این واقعیت است . منع و تحریم نوروز و مهرگان و... و صدور احکام جزیه و خراج و گرفتن باج از برگزاری این جشن ها در طول حاکمیت سیاسی تسنن بر ایران ، کار مشایخ ایرانی تسنن بود ... بر خلاف روایت تسنن ، روایت ایرانی تشیع از اسلام گستره ای گسترده و فضایی باز داشت و پذیرای همه ی ابعاد و جلوه های متعالی و عادی روح و نیازهای ذاتی جهان بینی ایرانی بود ... تشیع به دلیل گوهر انسانی و عقلانی خود ، مشخصه های اصیل ایرانی را به رسمیت شناخت و محترم شمرد و به آنها محتوا و جهت داد . در چنین ترکیب و تالیف و پیوندی از خویشاوندی بود که انسان نوین ایرانی هویت یافت و فرهنگ و تاریخ ایران پس از باستان را ساخت تا آنجا که اسلام بخشی از هویت ملی او شد ... » (ص ۱۲۸)

و در ادامه ی پیوند و خویشاوندی **تشیع امامیه و فرهنگ ملی ایران** نوشته ام :

«در گستره ی کلامی عرفانی تاریخی تشیع ، روح ایرانی همه ی نمونه های ازلی خویش را باز یافت و آرمان های اسطوره ای خود را در عینیت عقیدتی تاریخی تشیع جست : به جای اسطوره ی سوگ سیاوش ، واقعیت تاریخی عاشورا را سوگوار شد و محتوای آن را موضوع روح سوگوار خویش نمود و از آن درس گرفت ...» (ص ۱۲۸)

آنگاه در بخش: **«نگاهی به برخی عناصر هویت ملی و فرهنگ ایرانی»** در فصل "عاشورا" نوشته ام :

«... در روایت ایرانی ، "عاشورا" رویدادی ازلی ، تراژدی غمبار انسانی ، حماسه ای قهرمانی و صورت ازلی روح سوگوار ایرانی است که عناصر آن ، قلمروی بیکران روح و گستره ی احساس و آرمان و ایده آل ایرانی را سرشار و لبریز می کند . و این همه ، فرایند روح آریایی است که وقایع تاریخی ، دنیوی ، زمینی و انسانی را فراخور قلمرو خویش نمی بیند ؛ از "رئال" ، "ایده آل" می سازد و "اسوه" در "اسطوره" می جوید و این باز تاب "ضمیر ناخودآگاه قومی" اوست . این روح شگفت همواره وقایع قومی و تاریخی خویش را فرا تاریخی و فرا دنیوی کرده است و خاطره ی قومی خود را ساخته است حماسه ی سیاوش از آغاز تا انجام "تراژدی" است ؛ سیاوش خوب روی نیکو سیرت جهان ایرانی است که مردانگی و جوانمردی را در دامن رستم ؛ پهلوان جهان ، آموخته و مظهر فضیلت و اخلاق شده که می باید شهریار ایده آل ایران شود ، اما قربانی توطئه ی هوس و هرزگی دربار کاوس شاه گردیده ، از دریای آتش گذشته و عصمت ناب خویش بر جهان نمایانده و در فرار از رنج و شکنج و توطئه و تهدید دربار ، به نبردی ناخواسته شتافته نقطه ی اوج این حماسه ی با شکوه و غمبار ، شهادت مظلومانه ی قهرمان است و جلوه های قساوت ضد قهرمان . در روایت این حماسه ، تجلیات

روح سوگوار ایرانی و صور ایده ال خیال نهفته است . مرثیه ای جانسوز در رثای عزیزی غریب و تنها و شهیدی مظلوم که آه و اشک و سوز از نهاد آدمی بر می آورد ...» شگفتا ! بنگرید که چگونه برای نخستین بار در تاریخ ، «اسطوره» و «واقعۀ» چون روان و تن باهم راست آمده اند !

عناصر و فرازهای اصلی این حماسه ی غمبار به روایت حکیم ابوالقاسم فردوسی در «شاهنامه» چاپ مسکو ۱۴۱/۳-۱۷۱) چنین است :

۱- وصیت سیاوش : سیاوش شهادتش را خواب می بیند و به همسرش فرنگیس وصیت می کند :

ببرند بر بی گنه بر سرم ز خون جگر بر نهند افسرم

نه تابوت یابم نه گور و کفن نه بر من بگرید کسی ز انجمن

امام حسین^(ع) نیز شهادتش را خواب می بیند و جبریل همزمان با ولادت آن حضرت خبر از شهادت آن سرور می دهد! و آن حضرت در آستانه حرکت ازمیدینه به سوی کوفه، به برادرش محمد حنفیه نامه ای می نویسد که: " من عازم و هرکه به من پیوندد به شهادت رسد " و در کنار قبر جدش رسول الله^(ص) خواب می بیند که: " در دشت کربلا درندگانی ، آن حضرت را می درند "

۲- کین سیاوش : صورت ازلی روح سوگوار آریایی ، سیاوش به خون خواهی خویش اشاره می کند که سیاوشیان تا پگاه رستاخیز از افراسیابیان انتقام خواهند گرفت . حکایت بلند خواستن ها و نتوانستن های ایرانی :

به کین من امروز تا رستاخیز نبینی جز از گرز و شمشیر تیز

در زیارت عاشورا و دیگر متون عقیدتی و ادبیات تاریخی شیعه ی امامیه به خون خواهی امام حسین^(ع) تصریح و تاکید شده است و اصطلاح " ثارالله " = " آن که خون خواهش خداست " زبان زد شیعه است .

۳- وداع : و سرانجام روز موعود فرا می رسد ، وداع سوزناک سیاوش با همسرش :

سیاوش چو با جفت حرفها بگفت خروشان بدو اندر آویخت جفت

امام حسین ^(ع) باهمسر گرامی اش بی بی شهربانو دخت ارجمند شاهنشاه ایران یزدگرد سوم ساسانی وداع می کند :

عزم میدان می کنم سینه بریان می کنم ای شهربانو الوداع ، ای شهربانو الوداع
چکامه ای بلند و نوحه ای جانسوز و برآمده از ژرفای جان توده های ایرانی در گذر تاریخ است که
پیشینه سرایش آن به روزگار آل بویه می رسد !

۴- اسب سیاه سیاوش : سیاوش با " شبرنگ " اسب سیاه خود گفتگو می کند :

بیاورد شبرنگ بهزاد را که دریافتی روز کین یاد را
خروشان سرش را ببر در گرفت لگام و فسارش زسر بر گرفت
بگوش اندرش گفت رازی دراز که بیدار دل باش و با کس مساز

امام حسین ^(ع) با اسب اش " ذوالجناح " گفتگو و خدا حافظی می کند و آن را روانه ی خیمگاه می سازد و ذوالجناح یال به خون مقدس حضرت می آلود و با یال خونین به حرم می آید و خبر شهادت امام حسین ^(ع) را به اهل حرم می رساند !

۵- رویارویی قهرمان و ضدقهرمان : سیاوش ، افراسیاب نابکار را مخاطب ساخته مظلومانه و درد ناک می گوید :

چرا جنگ جوی آمدی با سپاه چرا کشت خواهی مرا بی گناه
سپاه دو کشور پراز کین کنی زمان و زمین پر ز نفرین کنی

امام حسین ^(ع) عمر بن سعد فرمانده سپاه یزید و کوفیان بی وفا و اشقیا را مورد خطاب قرار می دهد و حقانیت خویش و خطای آنان را مکرر بیان می فرماید و سرانجام پیشنهاد بازگشت به مدینه یا هجرت از حجاز را می دهد !

۶- سپاه اندک سیاوش : در برابر سپاه بی شمار اشقیا :

از ایران سپه بود مردی هزار همه نامدار از در کارزار

رده برکشیدند ایرانیان بستن خون ریختن را میان

سپاه **امام حسین** ^(ع) که تنها باوفاترین یاران ، بستگان ، برادران و فرزندان آن حضرت بودند که به کمتر از یکصد تن می رسیدند در برابر سپاه بی شمار اشقیا که شمار شان به ده ها هزار نفر می رسید قرار گرفتند و جانانه به نبرد پرداختند !

۷- تقدیر : سیاوش یاران اندک خویش را مخاطب قرار داده خبر از کشته شدن همه می دهد که اهورا مزدا خواسته تا مرا کشته ببیند :

سیاوش چنین گفت کین رای نیست همان جنگ را مایه و پای نیست

مرا چرخ گردان اگر بی گناه بدست بدان کرد خواهد تباه

بمردی کنون زور و آهنگ نیست که با کردگار جهان جنگ نیست

امام حسین ^(ع) از آغاز تا انجام بارها خبر از شهادت خویش می داد و بارها یاران را گرد آورد و خبر از شهادت خویش داد و از آنان می خواست تا برگردند که بسیاری برگشتند و تنها یاران مخلص آن حضرت ماندند ! این جمله معروف که : **«ان الله شاء ان يراک قتیلا»** = **«خدای خواسته تا تورا کشته ببیند»** حکایت از تقدیر شهادت دارد !

۸- نقطه ی اوج تراژدی ؛ غریب تنها : سیاوش بی کس و یار ، تنها مانده است . همه ی یاران او کشته شده اند :

سر آمد بر یشان بر آن روزگار همه کشته گشتند و برگشته کار

در نیمروز عاشورا همه ی یاران و فرزندان و برادران **امام حسین** ^(ع) شهید شده بودند و آن حضرت تنها مانده بود !

۹- تیرباران و جراحات بسیار سیاوش و فرو افتادن از اسب : افراسیابیان سیاوش را تیرباران کردند و بر او زخم های بسیار زدند ، آن چنان که سیاوش از اسب به زیر افتاد :

ز تیر و ز زوبین ببد خسته شاه نگون اندر آمد ز پشت سیاه

کوفیان به دستور عمرسعد ، **امام حسین** ^(ع) را تیر باران کردند و ده ها تیر بر پیکر مقدس آن حضرت نواختند تا آنجا که حضرت از اسب به زیر آمد !

۱۰- برخاک افتادن سیاوش : سیاوش از اسب به زیر افتاد ، افراسیابیان دستان او را بستند و وی را به سوی قتلگاه بردند :

همی گشت بر خاک و نیزه به دست گروهی زره دست او را بست

نهادند بر گردنش پالهنهنگ دو دست از پس پشت بسته چو سنگ

دوان خون بر آن چهره ی ارغوان چنان روز نادیده چشم جوان

در پی تیرباران بی امان اشقیا ، **امام حسین** ^(ع) از اسب به زیر آمد و دیر زمانی پیاده رزمید لیک اشقیا از هر سو بر حضرت همی تاختند و سر انجام حضرت دشمن را راند و از فزونی زخم های تیر و نیزه و شمشیر بر خاک فتاد !

۱۱- فرمان افراسیاب : مبنی بر چگونه کشتن سیاوش :

کنیدش به خنجر سر از تن جدا بخشی که هرگز نروید گیاه

بریزید خونس بر آن خاک گرم ممانید دیر مدارید باک

عمرسعد به اشقیا دستور داد تا کار **امام حسین** ^(ع) را بسازند . هریک از حرامیان که به حضرت نزدیک می شد زخمی می نواخت و می گریخت . هیچ یک از اشقیا را تاب نگاه نبود ! هرکه پای پیش می نهاد می هراسید و می گریخت !

۱۲- آخرین وداع سیاوش با همسرش فرنگیس :

بگفت این و روی سیاوش بدید دورخ را بکند و فغان بر کشید

امام حسین ^(ع) در آخرین لحظات حیات دنیوی، خود را به خیام حرم رسانید و با همسر و اهل بیت وداع فرمود و چون اهل حرم آن حضرت را در آن وضع و حال دیدند، نا له و شیون کردند. حضرت آنان را دعوت به صبر فرمود و به میدان باز گشت!

۱۳- دستور بریدن سر سیاوش : سرانجام افراسیاب دستور بریدن سر سیاوش را می دهد :

بفرمود پس تا سیاوش را مر آن شاه بی کین و خاموش را

که این را بجایی بریدش که کس نباشد و را یار و فریاد رس

سرش را ببرید یک سر زتن تنش کرکسان را بپوشد کفن

بباید که خون سیاوش زمین نبوید نروید گیا روز کین

عمر سعد دستور می دهد تا سر مقدس **امام حسین** ^(ع) را از تن جدا کنند و جایزه بگیرند. یکی دونفر به شوق جایزه پای پیش می نهند لیک از ترس پس می روند. هنوز هیچ کس چنین جرئتی ندارد. زمان از حرکت ایستاده است!

۱۴- سیاوش در قتلگاه و راز و نیاز با پروردگار :

همی تاختندش پیاده کشان چنان روز بانان مردم کشان

سیاوش بنالید با کردگار که ای برتر از گردش روزگار

یکی شاخ پیدا کن از تخم من چو خورشید تابنده برانجمن

که خواهد از ین دشمنان کین من کند تازه در کشور آیین من

امام حسین ^(ع) در گودال قتلگاه به نیایش با ذات احدیت پرداخت که در متون عقیدتی و ادبیات تاریخی شیعه آمده است. از جمله این که آن حضرت در آن لحظات اخلاص، برای گمراهان طلب هدایت کرد و اشقیا را نفرین فرمود!

۱۵- تنهایی و غربت لحظه ها: سیاوش در لحظه ی آخر عمر با خویش زمزمه می کرد :

نبینم همی یار با خود کسی که بخروشدی زار بر من کسی

امام حسین^(ع) در لحظات آخر که کوفیان پیرامون حضرت تاخت و تاز داشتند و گاه از شرم سر فرو می انداختند تا چشم در چشم حضرت نیندازند ، می فرمود : آیا کسی هست که مرا یاری کند ؟ آیا کسی هست که از حریم جدم رسول الله^(ص) دفاع کند ؟

۱۶-بریدن سر سیاوش :

چو از شهروز لشکر اندر گذشت	کشاکش ببرند بر سوی دشت
ز گرسیوز آن خنجر آبگون	گروی زره بسته از بهر خون
بیفکند پیل ژیان را به خاک	نه شرم آمدش زان سپهد نه باک
یکی تشت بنهاد زرین برش	جدا کرد زان سرو سیمین تنش
بجایی که فرموده بد تشت خون	گروی زره برد و کردش نگون

در عصر عاشورا ، حرامیان را هراس و ترس و لرز فرا گرفته بود .هیچ کس را جرئت اقدامی نبود . عمر سعد بیمناک می چرخید و نعره می زد که : "کیست که تواند کار حسین را بسازد و سراز تنش جدا کند و از عبیدالله زیاد جایزه ستاند ؟ " سرانجام یکی از حرامیان پای پیش هشت و چشم نیمه باز گذاشت و با دستانی لرزان و روانی پریشان تظاهر به خونسردی نمود و سر از تن حضرت جدا کرد !

۱۷-برخاستن توفان سهمگین و تیره و تار شدن خورشید و ماه : در پی بریدن سر سیاوش جهان تیره و تار شد :

یکی باد با تیره گردی سیاه	بر آمد بپوشید خورشید و ماه
همی یکدگر را ندیدند روی	گرفتند نفرین همه بر گروی

یکی از اشقیا گوید : « در پی بریدن سر **امام حسین^(ع)** ، از آسمان برما خون بارید». و در غرایب روز عاشورا آمده است : « در آن دم غبار سخت سیاه و تاریک بلند شد ، پس ساعتی صبر کردند تا انجلا یافت ». « زمین لرزید و آسمانها تاریک شد و هفت قطره خون از آسمان بارید ... آفتاب منکسف و ماه

منخسف و آسمان تا چهل روز چون پاره ای از خون بسته بود ... از آسمان خاکستر بارید ... آسمان سه روز خون گریه کرد و...».

۱۸- مرثیه ی سیاوش :

چو از سرو بن دور گشت آفتاب سرشهریار اندر آمده به خواب
چه خوابی که چندین زمان بر گذشت نجنبید و بیدار هرگز نگشت
چو از شاه شد گاه و میدان تهی مه خورشید بادا مه سرو سهی
چپ و راست هر سو بتابم همی سرو پای گیتی نیابم همی

در پی شهادت **امام حسین** ^(ع) انس و جن نوحه سرایی کردند، از پرنده و چرنده تا ماهیان دریا در این سوگ گریستند و نالیدند و به زبان خویش نوحه سرودند که این همه در کتب «**مقاتل**» از آغاز تا کنون آمده است . و از همان آغاز ایرانیان به زبان فاخرپارسی مرثیه ها و نوحه ها سرودند که تا امروز ادامه دارد و صدها کتاب «**مراثی**» پدید آمده است که نمونه های فاخرمراثی فارسی از آغاز تا سده دهم مهشیدی (= قمری) در کتاب «**روضه الشهداء**» تالیف عارف خالص ایرانی مولانا کمال الدین حسین بن علی **کاشفی** سبزواری (م ۹۱۰ مهشیدی) آمده است . و زان پس برترین و شورانگیزترین مرثیه ی جاودانه را مرحوم «**محتشم کاشانی**» سروده و آن «**دوازده بند محتشم**» است که با این فراز آغاز می شود :

باز این چه شورش است که در خلق عالم است باز این چه نوحه و چه عزا و چه ماتم است!

۱۹- عزاداری در توران برای سیاوش ؛ رخ خراشیدن ، مویه و شیون ، موی کندن و...

ز خان سیاوش بر آمد خروش جهانی ز گرسیوز آمد بجوش
ز سر ماه رویان گسسته کمند خراشیده روی و بمانده نژند
همه بندگان موی کردند باز فرنگیس مشکین کمند دراز
برید و میان را بگیسو ببست بفندق گل ارغوان را ببست

به آواز بر جان افراسیاب همی کرد نفرین و می ریخت آب

۲۰- عزاداری در ایران برای سیاوش ؛ گریه و شیون ، جامه دریدن ، خاک بر سر ریختن ، جامه ی سیاه پوشیدن و رخ خراشیدن :

چو آگاهی آمد به کاوس شاه که شد روزگار سیاوش تباه

گرفتند شیون بهر کوهسار نه فریاد رس بود و نه خواستار

چو این گفته بشنید کاوس شاه سرنامدارش نگون شد زگاه

بر و جامه بدرید و رخ را بکند بخاک اندر آمد ز تخت بلند

برفتند با مویه ایرانیان بدان سوگ بسته بزاری میان

همه دیده پر خون و رخسار زرد زبان از سیاوش پر از یاد کرد

همه جامه کرده کبود و سیاه همه خاک بر سر بجای کلاه

تهمتن چو بشنید زو رفت هوش ز زابل بزاری بر آمد خروش

بچنگال رخساره بشخود زال همی ریخت خاک از برشاخ و بال

۲۱- سوگ سیاوش : در **تاریخ بخارا** « در ذکر بنای ارگ بخارا » آمده است که : « ... افراسیاب سیاوش را بکشت و هم در این حصار... او را آنجا دفن کردند و مغان بخارا بدین سبب آن جای را عزیز دارند و هر سالی هر مردی آنجا یکی خروس برد و بکشد پیش از برآمدن آفتاب روزنوروز . و مردملن بخارا را در کشتن سیاوش نوحه هاست ، چنان که در همه ی ولایت ها معروف است . و مطربان آن را سرود ساخته اند و می گویند و قوالان آن را گریستن مغان خوانند . و این سخن زیادت از **سه هزار سال** است ... » .ن. ک : تاریخ بخارا ۳۲-۳۳ .

و این **پیشینه ی باستانی تاریخی سنن سوگواری ایرانی** را نشان می دهد ! پس آنچه در دیروز و امروز تاریخ ایران روی داده و می دهد ، **سنن خالص ایرانی سوگواری** است ! و فرایندی بیگانه با ذات ، سرشت ، فرهنگ ملی و تاریخ ایران نمی باشد! یاوه گویان فرومایه و پاپتی ی برون و درون مرز که از

بام تا شام یاوه می بافند و دم از شاهنامه می زنند ، دروغ می گویند و شاهنامه را ندیده و نخوانده اند
چراکه خواندن و فهمیدن شاهنامه دانشی بسیار می خواهد واصولا این بی مایگان بی دانش با
فرهنگ و تاریخ ایران بیگانه اند!

دیدگاه خوانندگان

درود و دست مریزاد استاد ارجمند! و سپاسگزام از نوشتن این یادداشت زیبا و نغز و پرمغز. اکنون که دارم این نوشتار را
می خوانم شب سوم (روز دوم) محرم است. و آوای سنج و دَمّام را از که از کوچه به پنجره ی اتاقم می ترواد می شنوم
با خواندن این نوشتار از سویی موی بر اندامم نیزشد و و از دیگر سو شادی یی شگرف و شگفت از درونم بالید و از
سوی دگر هم گلویم گرفت و اشک ... همیشه با خواندن داستان سیاوش و نیز رستم و سهراب بغضی شگفت گلویم را
می فشارد و اشکم روان می شود. گویی در ژرفنای ناخودآگاه تباری ام ای درد و اندوه سر بر میکند. توگویی سیاوش
منم و سهراب منم . منم که سرم بریده شد و پهلویم شکافت. ابن خردادبه منم که دو دستم را بردند و سوزاندند.
بابک و مازیار منم . ابو مسلم منم. حلاج و عین القضات منم سهروردی منم ولی با این همه همسان پنداری که نه هم
ذات انگاری ، احساس دوری می کنم احساس می کنم دور افتادم از خودم از خویشتن خویش از ... از سرشت و ذات
بنیانی و باستانی تاریخی خود. شاید همان که شما فرموده اید : «اندوه فراق فرهنگی میهنی» = (نوستالژی) است.
همچنان که می نویسم از پنجره ی اتاقم سوک سرایی سوزناکی به گوشم میرسد هماواز با آواز کوس سنج و دمام به
شیوه جنوبی که گویی از درون روانم است این آواها و آوازاها و تبش تبل تپیدن دلم... و احساس دورافتادن پرت
افتادن از ریشه ها. حسی دوگانه. بگذرم و بگذارم تا زمانی دگر. با آن که سالهاست دیگر مذهبی به معنی رایج نیستم
ولی اخلاق انسانی را جدا از هر مذهب و کیش میدانم از این رو به آن سه نیک اورمزدایی (به گفته ی م. امید) همواره
پایبندم و بنیان زندگانی ام را بر آن سه ستون استوار نهاده ام و بر آن روش هستم. باز هم سپاسگزارم و برایتان آرزوی
دیرزیوی دارم/نویسنده : سوشیانس ایرانی/۱۳۸۸/۹/۲۳

الدّراساتُ الإيرانيّة

أَسْئَلَةٌ وَ أَجَوِبَةٌ

حَوْلَ خَلْفِيَّةِ اِيْرَانِ التَّارِيخِيَّةِ وَالثَّقَافِيَّةِ وَالحَضَارِيَّةِ

لِلْبَاحِثِ وَ الكَاتِبِ الْاِيْرَانِي

الدُّكْتُورُ مُحَمَّدُ رِضَا عِفْتَكُحَارَزَادَه

IRANOLOGY

QUESTION & ANSWER

About historical , cultural & civilizational background of Iran

www.iranologi.blogfa.com

IRANOLOGY11@GMAIL.COM

BY

DR.M.R.EFTEKHARZADEH